

Л 2007

441 к

АМБЫА
АБАЕВ

ҚАЗАҚ ССР ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ
ТІЛ және ӘДЕБИЕТ ИНСТИТУТЫ

ЖАМБЫЛ ЖАБАЕВ

Шығармалар

КАЗАКТЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК
Көркем әдебиет
БАСПАСЫ

Алматы - 1957

МАЗМУНЫ

Алғысөз	3
РЕВОЛЮЦИЯГА ДЕЙІНГІ ӨЛЕНДЕІ МЕН ЖЫРЛАРЫ	
Шағым	11
Экеме	13
Сарыбайға	14
Жаныс акынға	15
Пүшыктың ұрыға айтқаны	16
Жылқышы	17
Қемшат қызы	18
Сыртын бір сұлу жан екен	19
Ел едің күт дарыған Есім, Малай	20
Куғын	21
Шәбденге	22
Кедей күйі	23
Сырттанға	24
Мәмбетке	25
Қисыбайға	26
Сәт сайланарда	27
Тілеміске	28
Абышқа	29
Мәңке туралы	30
Өсиет	31
Мекеге біреу барса Шыбыл барсын	32
Шалтабайға	33
Қалиға	34
Қекімге	35
Қадірбайдың тебеті	36
Есенәлі мешкейге	41
Әстепкеде	42
Патша әмірі тарылды	43
Зілді буйрық	45
Жол үстінде	49
АЙТЫСТАРЫ	
Жамбылдың Айқуміспен айтысы	53
Жамбылдың Бақтыбай ақынмен танысуы	56

Бөлектің қызының Жамбылмен қағысұы	59
Сары ақынмен қағысу	61
Майкөтпен дидарласу	63
Жамбылдың Шыбыл шалға айтканы	66
Жамбылдың Белтірікке айтқаны	68
Құлмамбет пен Жамбылдың айтысы	70
Сарбас пен Жамбылдың айтысы	85
Жамбыл мен Досмагамбет ақынның айтысы	112
Шашубай мен Жамбылдың айтысы	130
Нурила мен ақындардың айтысы және Жамбылдың берген төрелігі	139

ПОЭМАЛАРЫ

Өтеген батыр	155
Сұраншы батыр	186
Ертегінің еріншегі	222

СОВЕТ ДӘУІРІНДЕГІ ӨЛЕНДЕРІ МЕН ЖЫРЛАРЫ

1921—1935

«Белсенділерге»	225
Қазакстан тойына	226
Замана ағымы	227
Уа, қарағым келіншек	252
Жастар алдындағы сөз	253
Жайлау	256

1936

Кайта жасардым	258
Тұған елім	259
Халықтың сәлемі	264
Ленин мавзолейінде	267
Мәскеу туралы жыр	269
Калинин ақсақалға	271
Клим батыр	273
Дастарқан жыры	276
Орден алғанда	278
Жамбылға	280
Фасем Лахутиға	281
Әлемді келдім аралап	283
Горькийге	287
Кекті ашу	289
Ұлы заң	291

1937

Балаларға	294
Аскан бұлбұл	295
Пушкинге	296
Қызыләскерге	298

Х съезге	300
Х съезді құттықтау	301
Одақтас	303
Егіс жыры	304
Сүр жылан	305
Май	309
Жаз жыры	311
Сулейман Стальскийге	313
Жаз	314
Алатау	315
Кымыз	317
Испандық туыскандарға	319
Қытай халқына	321
Ворошилов туралы поэма	323
Аманкелді	335
Үрнектарым алдында	336
Халықтар туыскандығы	338
Ұлы көш	341
Октябрьдің XX жылдығына	348
Өлгенің жоқ, сен тірі	350
Жеңіс пен шаттық	352
12-декабрь	353
Шынықтырды болаттай	355
Туысқан ел	357
Ақын	360
Кавказға	361
Кавказға сәлем	362
Орынбор қаласы туралы жыр	363
Чапай	364
Одақ	366
Ленин	369
Тынық Донның үлдарына	372
Әмір жыры	375

1938

Қайта келген жастық	378
Халық Армиясы	379
Сәлем бүкіл халыктан	384
Өнердің өсуі	386
Жоғалт көзін	388
Ұлыма (папаниншілерге)	390
Күн нұры	392
Күйбышевке	394
Еңбек туралы жыр	396
Бақыт туралы жыр	397
Бесік жыры	398
Мәстек пен тұлпар	401
Отанды сүй	404
Бірінші май жыры	405
Күн толғауы	407

Менің бакытым	409
Тағы бітті жаңа күш	413
Қымбатты сый	416
Жамбылға сәлем	417
Балам Тычинаға	419
Гүлденді далам	420
Менің өмірім	422
Жамбылдың халық үшін қалған жасы	432
Толғау	435
Женіс жырын сайрандар	438
Халық ұлдарына	441
Депутат Жамбыл Жабаевтың Қазак ССР Жоғарғы Советінің бірінші сессиясын ашардағы сөзі	442
Темір жолшылар күніне	450
Жауға оқ	453
Біздің Отанның қырандары	455
Фалым ініме (академик Келлерге)	458
Трамвай	459
Отанымның қыздарына	461
Үлкен МХАТ қа	463
Өз елімнің қыздарына	464
Жастық жыры	466
Октябрь үшін	469
Дәрігерлер съезіне	472
Сәлем берем, Москваға	474
Ленин орденін алғанда	476
«Социалистік Қазақстан» тойына	478
Мал өсірген аймаққа	479

1939

Жаңа жыл	481
Орындалған ант туралы жыр	482
Егістің бітік шығуы	485
Біздің дәуірдің батырлары	488
Тарас	492
Женімпаздар съезіне	495
Енбек көктемі	498
Мұғалімдерге сәлем	501
Май жыры	503
Женіс жыры	506
Мал өсірушілерге	511
Халық қазынасы	514
Қаны бір бауырларымызға	517
Кәрілік	520
Октябрь толғауы	521
Ністі майға	524
Біздің Киров	525
Кекілік үшіп дүр етті	529
Е. жарқынам, келдің бе?	530

1940

Сыртың сулу болғанмен	531
Арқаның арқауы	532
Балаң бойдак жүр ме әлі алақыстай	534
Болат тонды батыр	535
Тезекбайға	538
Бақыт заңы	539
Большевиктер тобына	541
Көп жүріп, жеттік асу — Ашкезенге	544
Асау үйреткен жігіттерге	545
Жасымнан атам аян Жамбыл едім	546
Жыры батыры	547
Өмірдің тууы	551
Бұрынғы Қазақстан туралы	557
Мен бір шал тоқсан жасты құрдас еткен	559
Абайдың суретіне	560
Хош келдіндер	561
Әлемде бір жұлдыз бар	563
Мен бір биік бәйтерек	568
Елімде көптен жүрген мен бір тауық	570
Жүрек неге соғады өрге қарап?	571
Шақырган жоқ сендерді Жамбыл жайға	572

1941

Жамбыл өлең айтпайды жантайған соң	573
Сақалым темір күрек борға малған	574
Жетіппін жүре-жүре қыр басына	575
Алғыс	576
Көктем менен май данқы	577
Өмірдің қысын жаз қылды	579
Жер байлығы	580
Мал азығы	581
Жан азығы	582
Жалқауларга	583
Жайлайымыз Құлансаз	584
Мен де бір жас баламын қынқылым көп	585
Екі дүние айқасты	586
Қырман басында	588
Аттан, батыр үрпағым	589
Ленинградтық өренім	591
Москва — менің қамалым	597
Москвага	601
Совет гвардеецтеріне	608

1942

Жаңа жылдың кезеңі	611
Совет жауынгерлеріне	613
Майданға хат	616
Сыйлық	619

Темір тұлпар мінген қыз	622
Қаһарман халық достығы	626
Отан әмірі	629
Большевиктік шындық туралы	632
Қарағандыға хат	636
Алынбас қамал	638
Аттандыру	640

1943—1944

Жаңа жыл сәлемі	641
Воронеж батырларына	643
Ленинград жастарына	645
Балама хат	649
Қамал бұзған қаһарман	651
Ту астындағы ант	656
Той күні таяу	659
Атамыз Жамбыл ақынға	661
Жұз жасаған жүректен	665
«Қызыл жүлдээ» газетіне	668
Алғадай туралы әрбір ой	669
Атанаң әлдің	671
Сәлем саған, комсомол	672
Ақындарға арнау	674
Әке әзілі	677
Батыр туы	678
Соңғы сәз	680

ТҮСІНІКТЕР

Шығармаларында кездесетін кісі аттарына түсініктер	733
Алфавиттік көрсеткіш	736